

RECENSION

Peyman Moaadi och Ali-Asghar Shahbazi i *Nader och Simin - en separation*

Nader och Simin - en separation

Originaltitel Jodaeiye Nader az Simin
Svensk titel Nader och Simin - en separation
Regi Asghar Farhadi
Manus Asghar Farhadi
Producent Asghar Farhadi
Foto Mahmood Kalari
Roller Leila Hatami, Payman Moadi, Shahad Hosseini, Sareh Bayat, Sarina Farhadi m fl.
Iran 2011
Längd 2 tim 3 min
Censur Barntillåten
Distributör Folkets Bio AB

Asghar Farhadis femte långfilm fick en Guldbjörn vid årets filmfestival i Berlin. Det är den första iranska filmen någonsin att få priset. *Nader & Simin – en separation* är ett rasande skickligt drama som ställer både moraliska, känslomässiga och etiska frågor. Det som kanske är allra mest glädjande är att den för oss i västvärlden känns som en film som vi inte förväntar oss från den iranska filmskolan. Det började gå inflation i ökenlandskap, skolpojkar med guldfiskar och kvinnornas hårda vardag och blev nästan en ironisk ikonografi. Något vi nästan förväntade oss av en iransk film som gick upp på biograferna. Farhadis film är något annat – ett två timmar långt urbant, allmänmänniskt och i många fall moralfilosofiskt stycke som vidrör skuld, religiösa ställningstaganden, klasskillnader och familjevårdningar utan att hytta med didaktiska pekpinna.

Medelklassparet Nader och Simin är mitt i en skilsmässa efter 14 års äktenskap. Simin vill lämna Iran och ta deras dotter med sig. Naders alzheimersjuka far måste tas om hand och blir en undanflykt för att inte flytta med övriga familjen. De måste anställa en vårdare,

Razieh. Hon kommer från arbetarklassen, är djupt troende och dessutom gravid. Efter komplikationer, där hon tvingas lämna fadern hemma ensam varpå han skadar sig, följer en spiral av utpressning, förhör och febriga turer. När Nader hittar sin medvetlöse far i lägenheten blir han ursinnig och tvingar Razieh ut genom dörren med våld. Hon ramlar i trappan och slår sig så pass att hon får missfall. Hennes man Hodjat reagerar med skenande ilska och vill ha fallet prövat i rätten. Han menar att Nader har mördat hans ofödda barn och Nader menar å sin sida att han inte visste om graviditeten.

Farhadi är en lika stor manusförfattare som regissör. Han har en förmåga att framkalla en krypande intensitet, sätta människor i trängda situationer som aldrig känns konstruerade. Iraniernas förra film, *About Elly* (2009), var också ett suveränt kammarspel som ställde basala instinkter och rädslor på sin spets när några semesterdagar förvandlas till ett känslomässigt kaos.

Händelserna i *Nader och Simin* skenar och berättandet har samma glöd och framfart som i exempelvis Cristian Mungius *4 månader, 3 veckor & två dagar* (2007), ännu ett modernt samhällsdrama förklätt i suspense-kläder. Händelseförloppet tar många oväntade vändningar och komplexa intelligenta svängar, men utan att rucka på eller tappa den emotionella kraften. Nader och Simins dotter Termeh (spelad av regissörens egen dotter) har en central roll. När desperationen tar vid hos föräldrarna lämnar de över ställningstagandet på sitt barn, som i sig är en egoistisk och fruktansvärd handling. Samtidigt är alla brickor i ett snirkligt spel där ingen utväg är hundraprocentigt rättfärdig.

Farhadis film är ett perfekt diskussionsmaterial, inte minst med tanke på den öppna slutscenen och alla frågor om vad som är etiskt och mänskligt försvarbart. Tveklöst en av årets dramatiska höjdpunkter på bio.

Fredrik Söderlund